

Guía Docente				
Datos Identificativos				2020/21
Asignatura (*)	Seguridade Ubicua	Código	614530013	
Titulación	Máster Universitario en Ciberseguridade			
Descritores				
Ciclo	Período	Curso	Tipo	Créditos
Mestrado Oficial	2º cuatrimestre	Primeiro	Optativa	3
Idioma	CastelánGalego			
Modalidade docente	Presencial			
Prerrequisitos				
Departamento	Ciencias da Computación e Tecnoloxías da Información			
Coordinación	Rabuñal Dopico, Juan Ramon	Correo electrónico	juan.rabunal@udc.es	
Profesorado	Alvarellos González, Alberto José Martínez Perez, Maria Rabuñal Dopico, Juan Ramon	Correo electrónico	alberto.alvarellos@udc.es maria.martinez@udc.es juan.rabunal@udc.es	
Web	faitic.uvigo.es			
Descrición xeral	Coordinada pola Universidade de Vigo. Consultade a guía en: https://secretaria.uvigo.gal/docnet-nuevo/guia_docent/?centre=305			
Plan de continxencia	1. Modificacións nos contidos 2. Metodoloxías *Metodoloxías docentes que se manteñen *Metodoloxías docentes que se modifican 3. Mecanismos de atención personalizada ao alumnado 4. Modificacións na avaliación *Observacións de avaliación: 5. Modificacións da bibliografía ou webgrafía			

Competencias / Resultados do título	
Código	Competencias / Resultados do título
A4	CE4 - Comprender e aplicar os métodos e técnicas de ciberseguridade aplicables ós datos, os equipos informáticos, as redes de comunicacións, as bases de datos, os programas e os servizos de información
A9	CE9 - Ter capacidade para elaborar plans e proxectos de traballo no ámbito da ciberseguridade, claros, concisos e razoados
B2	CB2 - Que os estudantes saiban aplicar os coñecementos adquiridos e a súa capacidade de resolución de problemas en contornas novas ou pouco coñecidas dentro de contextos máis amplos (ou multidisciplinares) relacionados coa súa área de estudo
B3	CB3 - Que os estudantes sexan capaces de integrar coñecementos e enfrontarse á complexidade de formar xuízos a partir dunha información que, sendo incompleta ou limitada, inclúa reflexións sobre as responsabilidades sociais e éticas vinculadas á aplicación dos seus coñecementos e xuízos
B4	CB4 - Que os estudantes saiban comunicar as súas conclusións ---e os coñecementos e razóns últimas que as sustentan--- a públicos especializados e non especializados de un modo claro e sen ambigüidades
B6	CG1 - Ter capacidade de análise e síntesis. Ter capacidade para proxectar, modelar, calcular e diseñar solucións de seguridade da información, as redes e/ou os sistemas de comunicacións en todos os ámbitos de aplicación

B7	CG2 - Resolución de problemas. Ter capacidade de resolver, cos coñecementos adquiridos, problemas específicos do ámbito técnico da seguridade da información, as redes e/ou os sistemas de comunicacións
B10	CG5 - Ter capacidade para aplicar os coñecementos teóricos na práctica, no marco de infraestructuras, equipamentos e aplicacións concretos, e suxeitos a requisitos de funcionamento específicos
C4	CT4 - Valorar a importancia da seguridade da información no avance socioeconómico da sociedade
C5	CT5 - Ter capacidade para comunicarse oralmente e por escrito en inglés

Resultados da aprendizaxe				
Resultados de aprendizaxe		Competencias / Resultados do título		
Coñecer a seguridade nas diferentes capas relacionadas cos sistemas ubicuos e as tecnoloxías que utilizan.		AP4 AP9	BP2 BP3 BP4 BP6 BP7 BP10	CP4 CP5
Entender os problemas de seguridade asociados ao mundo ubicuo.		AP4 AP9	BP2 BP3 BP4 BP6 BP10	CP4 CP5
Coñecer casos reais de ataques a sistemas ubicuos.		AP4	BP2 BP3 BP4 BP10	CP4 CP5

Contidos	
Temas	Subtemas
Seguridade física	Elementos de hardware. Compoñentes. - Buses de comunicación. - Interfaces. - Hardware criptográfico. Ataques.
Seguridade no middleware	Seguridade no proceso de arranque. Seguridade no sistema operativo. Control de acceso. Cifrado. Actualización do firmware.
Seguridade nas comunicacións	Comunicacións sen fíos. Riscos e ameazas nas comunicacións
Seguridade na percepción do contorno	Ataques nos sistemas de posicionamento. Ataques ás medidas dos sensores. Privacidade

Planificación				
Metodoloxías / probas	Competencias / Resultados	Horas lectivas (presenciais e virtuais)	Horas traballo autónomo	Horas totais
Sesión maxistral	A4 A9 B2 B3 B4 B6 B7 B10 C4 C5	10	20	30

Prácticas de laboratorio	A4 A9 B2 B3 B4 B6 B7	10	35	45
Atención personalizada		0		0

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientativo, considerando a heteroxeneidade do alumnado

Metodoloxías	
Metodoloxías	Descrición
Sesión maxistral	Realización en grupo do deseño, implementación e proba dun sistema IoT, poñendo especial énfase na seguridade. Realización en grupo de ataques á seguridade dos sistemas implementados por outros compañeiros ou de terceiros. Con esta metodoloxía traballarase as competencias CB2, CB3, CB4, CG1, CG2, CG5, CE4, CE9, CT4 e CT5.
Prácticas de laboratorio	Exposición, por parte dos profesores, dos principais contidos teóricos relacionados coa seguridade para sistemas ubicuos (seguridade empotrada, nas comunicacións e nos backends) Con esta metodoloxía contribuirase a adquisición das competencias CB2, CB3, CB4, CG1, CG2, CE4 e CE9.

Atención personalizada	
Metodoloxías	Descrición
Prácticas de laboratorio Sesión maxistral	Os profesores da materia proporcionarán atención individual e personalizada aos alumnos durante o curso, solucionando as súas dúbidas e preguntas. As dúbidas atenderanse de forma presencial (durante a propia sesión maxistral, ou durante o horario establecido para as titorías). O horario de titorías establecerase ao principio do curso e publicarase na páxina web da materia.

Avaliación			
Metodoloxías	Competencias / Resultados	Descrición	Cualificación
Prácticas de laboratorio	A4 A9 B2 B3 B4 B6 B7	O alumnado dividirase en grupos para a realización do deseño, implementación e proba dun sistema IoT, poñendo especial énfase na seguridade. O mesmo grupo realizará ataques á seguridade dos sistemas implementados por outros compañeiros ou por terceiros. O proxecto realizado, e o informe contendo o resultado dos ataques completados (en canto á súa calidade e ao seu éxito) serán avaliados despois da súa entrega valorando aspectos como a corrección, a calidade, as prestacións e as funcionalidades. Deberase entregar o código, prototipos e documentación realizados. Así mesmo, será necesario realizar unha presentación dos resultados. Durante a realización do proxecto realizarase un seguimento continuo do deseño e da evolución da implementación. Se os resultados intermedios non son satisfactorios, poderase aplicar unha penalización de ata o 20% da nota. O seguimento será grupal e individual: cada un dos membros do grupo debe documentar as tarefas desenvolvidas dentro do seu equipo e responder sobre elas.	80
Sesión maxistral	A4 A9 B2 B3 B4 B6 B7 B10 C4 C5	Realizaranse un ou varios exames para avaliar a comprensión dos contidos presentados nas sesións maxistrais. De haber máis de un exame, a nota final será a media aritmética das distintas probas	20

Observacións avaliación

Para superar a materia é necesario completar as distintas partes nas que se divide (exame ou exames acerca dos contidos expostos na sesión maxistral e proxectos). A nota final será o resultado de aplicar a media xeométrica ponderada da nota de cada unha das partes.

Así, se a nota das sesións maxistras é NT, e a nota do proxecto é NP, a nota final será:

$$\text{Nota} = \text{NT} \cdot 0.2 + \text{NP} \cdot 0.8$$

Durante o primeiro mes, os estudantes deberán indicar explicitamente e por escrito o seu desexo de cursar a materia seguindo a avaliación única.

Noutro caso considerarase que seguen a avaliación continua. Aqueles que sigan a avaliación continua non se poderán considerar "non presentados" unha vez se realice a entrega do primeiro cuestionario ou tarefa.

Os alumnos que opten pola avaliación única deberán presentar adicionalmente un dossier que deberá defender presencialmente ante os profesores, onde se inclúan tódolos detalles sobre a realización das distintas tarefas, moi especialmente o proxecto. No caso de seguir a avaliación única, os alumnos deberán realizar o traballo de forma individual, salvo que o profesorado lles comunique explicitamente a autorización para realizalo en grupo.

Segunda oportunidade

Só poderán optar á segunda oportunidade aqueles alumnos que non superaron a primeira oportunidade (ao finalizar o cuadrimestre). A avaliación será a descrita nos apartados anteriores, pero adicionalmente será preciso presentar un dossier que deberá ser defendido presencialmente ante os profesores, onde se inclúan tódolos detalles sobre a realización das distintas tarefas, moi especialmente o proxecto.

Aqueles estudantes que seguisen a avaliación continua poden optar por manter as notas obtidas na primeira oportunidade para as distintas partes da materia ou descartalas.

Outros comentarios

As puntuacións obtidas só son válidas para o curso académico en vigor.

Aínda que o proxecto se desenvolverá (na medida do posible) en grupos, os alumnos deben deixar evidencias do seu traballo individual dentro do grupo. No caso no que o rendemento dun alumno ou alumna non sexa acorde ao dos seus compañeiros de grupo, considerarase a súa expulsión do mesmo e/ou poderá ser avaliado de forma individual nesta parte.

O uso de calquera material durante a realización dos exames terá que ser autorizado explicitamente polo profesorado.

En caso de detección de plaxio ou de comportamento non ético nalgún dos traballos/probas realizadas, a cualificación final da materia será de "suspenso (0)" e os profesores comunicarán o asunto ás autoridades académicas para que tome as medidas oportunas.

Fontes de información

Bibliografía básica	- Brian Russell, Drew Van Duren (2016). Practical Internet of Things Security. Packt Publishing
Bibliografía complementaria	- Houbing Song, Glenn A. Fink, Sabina Jeschke (2018). Security and Privacy in Cyber-Physical Systems. Foundations, Principles, and Applications.. Wiley - Bruce Schneider (2015). Applied Cryptography: Protocols, Algorithms and Source Code in C. Wiley

Recomendacións

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Seguridade da Información/614530003
 Test de Intrusión/614530008
 Fortificación de Sistemas Operativos/614530007
 Seguridade en Comunicacions/614530004
 Seguridade de Aplicacións/614530005
 Redes Seguras/614530006

Materias que se recomenda cursar simultaneamente

Materias que continúan o temario

Observacións

(*A Guía docente é o documento onde se visualiza a proposta académica da UDC. Este documento é público e non se pode modificar, salvo casos excepcionais baixo a revisión do órgano competente dacordo coa normativa vixente que establece o proceso de elaboración de guías